

KORKEAKOULUJEN LAADUN JA VAIKUTTAVUUDEN VAHVISTAMINEN - SIVISTYSPOLIITTISEN MINISTERIRYHMÄN KANNANOTTO KORKEAKOULUJEN RAKENTEELLISEN KEHITTÄMISEN VAUHDITTAMISEKSI

1. KORKEAKOULUJEN RAKENTEELLISEN KEHITTÄMISEN TILANNE

Vastauksena korkeakoulujen muuttuvaan toimintaympäristöön opetusministeriö valmisteli vuonna 2008 hallituksen korkeakoulupoliittisten linjausten pohjalta rakenteellisen kehittämisen suuntaviivat vuosille 2008 - 2011.

Opetusministeriö esitti asiakirjassa suuntaviivat siitä, millaisiin tavoitteisiin ja ratkaisuihin korkeakoulujen rakenteellisessa kehittämisessä pitäisi pyrkiä. Muistiossa esitettyjen kehittämis ehdotusten vaihtoehtona tulivat kysymykseen muutkin ratkaisut, jotka tiivistävät korkeakouluverkkoa ja kehittävät korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rakenteita, parantavat opetuksen ja tutkimuksen laatua sekä vahvistavat korkeakoulujen alueellista ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Seuraavassa tarkastellaan korkeakoulujen rakenteellista kehittämisen nykytilannetta 2008–2010 suuntaviivojen ehdotusten ja linjausten pohjalta.

Vuonna 2020 Suomessa toimii enintään 15 yliopistoa. Yliopistot ovat pääsääntöisesti vähintään 3000 kokopäiväopiskelijan yhteisöjä.

- Teknisestä korkeakoulusta, Helsingin kauppakorkeakoulusta ja Taideteollisesta korkeakoulusta rakentunut Aalto-yliopisto, Turun yliopistosta ja Turun kauppakorkeakoulusta muodostunut Turun yliopisto sekä Joensuun ja Kuopion yliopistoista muodostunut Itä-Suomen yliopisto aloittivat toimintansa vuoden 2010 alusta lukien. Yliopistoja on nyt yhteensä 16.
- Nykyisistä yliopistoista selvästi alle 3 000 kokopäiväopiskelijan yhteisöjä ovat Svenska Handelshögskolan, Sibelius-Akatemia, Kuvataideakatemia ja Teatterikorkeakoulu. Rajan tuntumassa ovat Vaasan yliopisto, Lapin yliopisto ja Lappeenrannan teknillinen yliopisto.
- Taideyliopistoselvitys on käynnistetty.

Suomessa toimii enintään 18 pääsääntöisesti vähintään 2 500 kokopäiväopiskelijan ammattikorkeakoulua vuonna 2020. Ammattikorkeakoulut toimivat aiempaa harvemmillä paikkakunnilla.

- Tampereen ja Pirkanmaan ammattikorkeakoulut muodostivat uuden Tampereen ammattikorkeakoulun, joka aloitti toimintansa vuoden 2010 alusta. Ammattikorkeakouluja on nyt yhteensä 25.
- Nykyisistä ammattikorkeakouluista alle 2 500 kokopäiväopiskelijan yhteisöjä ovat Arcada-Nylands svenska yrkeshögskolan, Saimaan ammattikorkeakoulu, Humanistinen ammattikorkeakoulu, Kajaanin ammattikorkeakoulu ja Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Rajan tuntumassa ovat Diakonia-ammattikorkeakoulu, Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu, Rovaniemen ammattikorkeakoulu, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu, Vaasan ammattikorkeakoulu ja yrkeshögskolan Novia.

- Vuonna 2010 tutkintoon johtavaa koulutusta ammattikorkeakouluissa annetaan 63 paikkakunnalla. Paikkakuntien määrä on vähentynyt viidellä vuodesta 2008
- Strategisen liittoutuman luomisessa ovat vahvasti edenneet Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu ja Savonia-ammattikorkeakoulu sekä Mikkelin ja Kymenlaakson ammattikorkeakoulut. Opetusministeriö on käynyt sopimusneuvottelut liittoutumien kanssa.
- Hämeen ammattikorkeakoulu, Lahden ammattikorkeakoulu ja Laurea-ammattikorkeakoulu ovat käynnistäneet hankkeen, jonka tavoitteena strategisen liittoutuman muodostuminen.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen sopimus pohjaiset strategisten liittoutumien tavoitekoko on noin 8000 kokopäiväistä opiskelijaa.

- Lapin yliopisto, Rovaniemen ammattikorkeakoulu ja Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu ovat muodostaneet sopimus pohjaisen Lapin korkeakoulukonsernin. Konsernilla on yhteinen strategia ja korkeakoulut ovat sopineet keskenään työnjaosta. Konsernilla on yhteinen korkeakoulukirjasto, kielikeskus ja tukipalvelukeskus. Konsernilla on vajaat 8 200 kokopäiväopiskelijaa.
- Helsingin yliopisto, Svenska Handelshögskolan ja Arcada - Nylands svenska yrkeshögskolan ovat sopineet yhteistyörakenteen vahvistamisesta opetuksen, tutkimuksen ja hallinnon kehittämiseksi.

Yliopistokeskuksia kehitetään aikuiskoulutuksen koordinaatio- ja resurssikeskuksena. Yliopistokeskukset täydentävät alueen ammattikorkeakoulun osaamista.

- Monissa yliopistokeskuksissa järjestetään edelleen tutkintoon johtavaa nuorten koulutusta kandidaattikoulutuksesta lähtien. Yliopistokeskuksissa on myös maisteriohjelmiä sekä omasta emoyliopistosta irrallaan olevaa tohtorikoulutusta.

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut uudistavat strategiansa vuoteen 2010 mennessä.

- Kaikki korkeakoulut ovat uudistaneet strategiansa ja niitä on käsitelty opetusministeriön ja korkeakoulujen välisissä sopimusneuvotteluissa. Strategioissa on määritelty kunkin korkeakoulun profiili ja painoalat. Opetusministeriö on tukenut strategioiden toimeenpanoa strategia- ja hankerahoituksella.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen koulutusohjelmat järjestetään niin, että koulutusohjelmien sisäänoton tavoitekoko on vähintään 40 opiskelijaa. Korkeakoulujen välisistä työnjaoista sopimalla koulutusvastuuta järjestetään suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Aloilla, jotka ovat korkeakoulun profiiliin kannalta tai kansallisesti merkittäviä, voidaan näistä määrällisistä tavoitteista perustellusti poiketa.

- Ammattikorkeakouluissa on edelleen yli 200 alle 40 aloittajan koulutusohjelmaa. Näistä noin 70 on englanninkielisiä ohjelmia. Lisäksi osa vähintään 40 aloittajan koulutusohjelmista toteutetaan hajautettuna usealle paikkakunnalle.
- Opetusministeriön nuorten koulutuksesta siirtymisen nopeuttamista pohtinut työryhmä esitti, että korkeakoulujen valintaprosesseja kehitetään siten, että hakeutuminen tapahtuu nykyistä laajempiin kokonaisuuksiin, ei suoraan oppiaineisiin. Ratkaisu edellyttää kandidaattikoulutuksen ja ammattikorkeakoulujen koulutusohjelmien kokoamista suuremmiksi kokonaisuuksiksi.
- Sekä yliopistoissa että ammattikorkeakouluissa on pieniä opinto- ja tieteenaloja, joissa pienet koulutusohjelmat tai pääainekokonaisuudet ovat perusteltuja. Näitä ovat esimerkiksi yliopistoissa harvinaiset kielet ja kulttuurit sekä ammattikorkeakouluissa terveydenhuollon erityisalat. Joissakin korkeakouluissa on siirrytty vuorovuosin tapahtuvaan sisäänottoon pienissä ohjelmissa.

Tutkimusympäristöjen ja monitieteisyyden vahvistamiseksi yliopistojen laitos/yksikkö rakenne kootaan suuremmiksi kokonaisuuksiksi, joissa tavoitteena on pääsääntöisesti vähintään 5 professorin laitos-/yksikkökoko.

- Yliopistouudistuksen yhteydessä yliopistot ovat muuttaneet laitos- ja organisaatorakenteitaan tavoitteen mukaisesti sekä panostaneet opetuksen ja tutkimuksen johtamiseen. Osa ratkaisuista on luonteeltaan hallinnollisia ja ne eivät ole vahvistaneet tieteenalan opetus- ja tutkimustoimintaa.

Yliopistot muodostavat yliopistojen ja tutkimuslaitosten yhteisiä laitoksia. Yliopistot ja ammattikorkeakoulut ja tutkimuslaitokset tiivistävät yhteistyötään yhteisillä tutkimusohjelmilla, kampuksilla ja muilla toimintarakenteilla.

- Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen strategioiden perusteella etenemistä tavoitteen suuntaan on tapahtunut jossakin määrin (mm. Oulussa ja Jyväskylässä).
- Tutkimus- ja innovaationeuvosto linjaa syksyllä 2010 sektoritutkimuksen rakenteiden kehittämistä.

Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen välistä yhteistyötä täydennyskoulutuksessa lisätään. Korkeakoulujen täydennyskoulutuksen rakenteesta ja rahoituksesta tekee ehdotuksen aikuiskoulutuksen kokonaisuudistusta valmisteleva johtoryhmä.

- Aikuiskoulutuksen kokonaisuudistuksen yhteydessä korkeakoulujen aikuiskoulutuksen kehittämiseksi on käynnistetty opetusministeriön rahoituksella oppisopimustyyppisiä täydennyskoulutushankkeita.
- Aikuiskoulutuksen kokonaisuudistuksen yksi tavoite on, että osaamisen päivittäminen ja täydentäminen tapahtuisi ensisijaisesti muuna kuin tutkintoon johtavana koulutuksena. Tähän liittyen yliopistojen rahoitusmallissa on kriteerinä myös erillisten opintojen ja avoimen yliopiston opintojen määrä.

Ammattikorkeakoulujen koulutuspaikkojen ja resurssien tarkoituksenmukaisemmaksi kohdentamiseksi koulutuspaikkojen käyttöä joustavoitetaan nuorten ja aikuisten koulutuksen välillä.

- Ammattikorkeakoulujen ohjausta ja rahoitusta on uudistettu vuodesta 2010 lähtien niin, että opiskelijamäärästä sovitaan aloittain ilman jakoa nuorten ja aikuisten koulutukseen. Määrällinen säätely tapahtuu tutkintotavoitteiden kautta.

Koulutustarjonnan muutokset ja alakohtaiset kehittämistarpeet

Korkeakoulujen rakenteellinen kehittäminen suuntaviivat -muistiossa esitettiin useita alakohtaisia kehittämis ehdotuksia. Ehdotuksia täydentää Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman 2007 - 2012 koulutustarjonnan tavoitteiden väliarviointi, joka valmistui vuoden 2009 lopussa. Väliarviointi vahvisti alakohtaisia linjauksia, joissa esitettiin koulutusmäärien vähennyksiä. Ennakointien perusteella liikakoulutusta on edelleen ammattikorkeakouluissa kulttuurialalla (viestintä), tekniikan ja liikenteen alalla, kaupan ja hallinnon alalla sekä matkailu-, ravitsemis- ja talousalalla. Lisästarvetta on erityisesti sosiaali- ja terveysalalla. Yliopistoissa koulutusta tulisi vähentää tekniikan alalla, humanistisella alalla (kielitieteet, historia) ja kasvatustieteissä sekä kulttuurialalla. Lievää lisästarvetta on sosiaaalialalla ja oikeustieteessä.

Korkeakoulut eivät ole riittävässä määrin ottaneet huomioon ennakointien tuloksia alakohtaisessa kehittämisessä, vaan olemassa olevat rakenteet ovat ohjaavat liiaksi toimintaa.

2. KORKEAKOULUJEN RAKENTEELLISEN KEHITTÄMISEN VÄLTÄMÄTTÖMYYS JA PERIAATTEET

Suomen tavoitteena on kehittää koulutus- ja tutkimusjärjestelmää siten, että kilpailukyky paranee ja hyvinvointi lisääntyy sekä kulttuuri, luovuus ja sivistys vahvistuvat. Kilpailukykyyn vahvistaminen on yhteinen haaste koko EU:lle. Suomi on muutamien muiden pienten Euroopan maiden tavoin onnistunut käyttämään hyväkseen teknisen kehityksen ja kiihtyvän globalisaation mahdollisuudet. Saavutukset ovat perustuneet laadukkaaseen koulutusjärjestelmään, yksityisen ja julkisen sektorin pitkäjänteisiin panostuksiin tutkimus- ja kehitystoimintaan sekä hyvin toimiviin, verkostoituneisiin instituutioihin.

Innovaatiojärjestelmän kansainvälinen arviointi ja Suomen Akatemian Suomen tieteen tila ja taso 2009 -raportti kantavat vakavaa huolta innovaatiotoiminnan ja siihen liittyvän koulutuksen ja tutkimuksen laadusta sekä voimavarojen riittävydestä hajanaisissa rakenteissa. Arvioinnit nostivat esiin neljä kehittämishaastetta, joista yliopistojen autonomian vahvistaminen toteutettiin vuoden 2010 alusta voimaan tulleella yliopistouudistuksella. Korkeakoulu- ja tutkimuskentän liiallinen sirpaloituneisuus, opintojen pitkittyminen ja korkeakoulujen vähäinen kansainvälistyminen edellyttävät vielä vahvoja kehittämistoimia. Vähäisen erilaistumisen ja erikoistumisen vuoksi korkeakoulu- ja tutkimusjärjestelmä ei palvele parhaalla mahdollisella tavalla valtakunnallisia ja alueellisia tarpeita.

Korkeakoulukentän sirpaleisuutta kuvaa osaltaan myös se, että esimerkiksi korkeakouluyksiköiden vähentäminen nykyisestä noin 130:sta noin 50 yksikköön (noin 60 %) koskettaisi vain noin 10 prosenttia nykyisestä korkeakoulujen koulutustarjonnasta. Lisäksi kolmanneksessa ammattikorkeakouluista hakukohteiden vetovoima on lähes kaikissa koulutusohjelmissa alle maan keskiarvon. Heikko vetovoima ja läpäisyongelmat eivät luo edellytyksiä alueiden kansainvälisesti kilpailukykyiselle osaamiselle eivätkä houkuttele korkeatasoisia asiantuntijoita. Vain laadukkaat ja selkeästi profiloituneet korkeakouluyksiköt ovat kansainvälisesti kiinnostavia kumppaneita.

Tulevaisuudessa Suomi voi menestyä vain pitämällä kiinni korkeatasoisesta koulutuksesta ja tutkimuksesta sekä korkean jalostusarvon tuotteisiin ja palveluihin tähtäävästä strategiasta. Tuottavuuskehityksen kannalta investoinnit inhimilliseen pääomaan sekä tutkimukseen ja kehitystoimintaan ovat ratkaisevan tärkeitä. Hallituksen käynnistämällä merkittävillä tutkimus-, innovaatio- ja korkeakoulupolitiikan uudistuksilla tähdätään siihen, että Suomessa olisi nykyistä vahvempi ja laadukkaampi korkeakoululaitos, maailmanluokan tutkimusinfrastruktuureja ja tutkimusympäristöjä sekä korkeatasoinen tutkijankoulutus ja tutkijakunta. Innovaatiotoimintaa on kehitettävä alueiden kilpailukykyyn vahvistamiseksi.

Osaavan työvoiman riittävyys on keskeinen menestystekijä. Ikäluokkien pienentyessä korkeakoulutettua työvoimaa tulee saada nykyistä nopeammin tutkinnon suorittaneina työelämään. Tämä edellyttää, että korkeakouluissa olevat opiskelupaikat ovat tehokkaassa käytössä. Viime vuosina yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin on otettu uusia opiskelijoita noin 56 000 ja tutkintoja on suoritettu keskimäärin noin 34 000 vuosittain. Normiajassa suoritettujen tutkintojen läpäisyn nostaminen 75 prosenttiin merkitsee, että nykyiset tutkintomäärät voidaan saavuttaa 46 000 uuden opiskelijan sisäänotolla. Tarkastelussa ei ole otettu huomioon 19–21-vuotiaiden aloitusikäisen ikäluokan supistumista runsaalla 6 000:lla vuodesta 2009 vuoteen 2020. Tarkastelun ulkopuolelle on jätetty myös ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat. Tavoitteeksi on asetettu, että vuoteen 2015

mennessä ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä nousee 20 000 opiskelijaan nykyisestä 12 500 opiskelijasta.

Hallitusohjelman mukaisesti korkeakoulujen rakenteellista kehittämistä jatketaan Rakenteellisen kehittämisen suuntaviivat muistiossa esitetyt tavoitteet ohjaavat edelleen kehittämistyötä. Uusista korkeakoulurakenteista tehdään ratkaisut vuoteen 2012 mennessä. Tämä edellyttää rakenteellisen kehittämisen vauhdittamista, koska jo tehdyt kehittämistoimet eivät vielä täytä asetettuja tavoitteita.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen koulutustoiminnan tehostuminen sekä sisäänottojen pieneneminen vapauttavat voimavaroja opetuksen, tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan edellytysten vahvistamiseen. Keskeisenä tavoitteena on mm. parantaa opiskelija/opettaja-suhdetta. Korkeakoulujen rakenteellisella kehittämisellä voidaan laskennallisesti vapauttaa enimmillään jopa 150–200 milj. euroa opetuksen ja tutkimuksen laadun vahvistamiseen korkeakouluissa.

Sivistyspoliittinen ministeriryhmä toteaa, että korkeakoulujen rakenteellisessa kehittämisessä noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Koko korkeakoululaitos on toimintakykyinen ja vetovoimainen siten, että kaikilla korkeakouluilla on edellytykset laadukkaaseen ja kansainväliseen toimintaan. Korkeakoululaitos muodostuu edelleen duaalimallin mukaisesti yliopistoista ja ammattikorkeakouluista.
- Korkeakoulujen strategisten liittoumien malleja päätöksentekojärjestelmäksi tarkastellaan osana ammattikorkeakoulujen rahoitusta ja ohjausta koskevaa selvitystä huomioiden yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen erilaiset tehtävät ja duaalimalli.
- Korkeakoulutuksen alueellinen saatavuus turvataan ja korkeakouluverkko säilyy alueellisesti kattavana.
- Osaavan työvoiman riittävyys turvataan. Nykyiseen korkeakoulutarjontaan tehdään määrällisiä ja sisällöllisiä muutoksia perustuen yhteiskunnan ja työelämän tarpeisiin.
- Kaikki opiskelijat saavat laadultaan tasavertaisen koulutuksen ja opintoja tukevat palvelut riippumatta opiskelupaikkakunnasta.
- Korkeakoulurakenteet voivat vaihdella eri puolilla maata alueiden tarpeiden mukaan:
 - Luodaan edellytyksiä kansainväliseen kärkeen tähtäävälle tieteelliselle tutkimukselle.
 - Alueellista innovaatiotoimintaa vahvistetaan korkeakoulujen profiloitumisella ja painoalojen vahvistamisella sekä muodostamalla alueellisia osaamiskeskittyimiä, joissa innovaatiojärjestelmän eri toimijat ovat yhteisissä toimintaympäristöissä.
 - Yliopistokeskusten rahoitus turvataan. Keskusten hallintomallit voivat vaihdella tehtävien ja profiilien mukaisesti.
- Sektoritutkimuksen koko tutkimuskapasiteettia hyödynnetään nykyistä tehokkaammin.
- Korkeakoulujen ohjaus- ja rahoitusjärjestelmät korkeakoulujen opetuksen ja tki-toiminnan laadun sekä alueellisen ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden vahvistamista. Rahoitusmallien kehittämisen lähtökohtana on yliopisto- ja ammattikorkeakoulusektorin tehtävien erilaisuus.

3. RAKENTEELLISEN KEHITTÄMISEN TAVOITTEIDEN TÄSMENTÄMINEN

Sivistyspoliittinen ministeriryhmä on päättänyt toteutuneeseen kehitykseen ja toimintaympäristön muutokseen pohjautuen vauhdittaa korkeakoulujen rakenteellista kehittämistä ja antaa kannanoton jatkolinjauksiksi:

1. Korkeakoulujen voimavaroja suunnataan vahvistamaan korkeakoulujen profiileja ja painoaloja. Kehitystä tuetaan korkeakoulujen omia ja alueen voimavaroja uudelleen suuntaamalla sekä tarvittavissa määrin julkisin lisäpanostuksin. Rakenteellisen kehittämisen tuloksena vapautuvat voimavarat osoitetaan asianomaisen korkeakoulun toiminnan vahvistamiseen.

2. Alueellisen innovaatiotoiminnan vahvistamiseksi korkeakouluverkkoa tiivistetään. Tämä tapahtuu kokoamalla korkeakoulujen nykyistä toimipisteverkkoa riittävän laajojen, laadukkaiden ja innovatiivisten osaamisympäristöjen muodostamiseksi. Joka maakunnassa toimii korkeakoulu tai korkeakouluja, jotka muodostavat selkeän kokonaisuuden ja joissa annetaan tutkintoon johtavaa koulutusta, harjoitetaan tki-toimintaa ja palvellaan alueen kehittämistarpeita. Myös koulutukseen liittyvän harjoittelun alueellisella hajauttamisella varmistetaan alueiden osaavan työvoiman saatavuutta.

3. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan aluevaikuttavuuden ja laadun vahvistamiseksi ja osaamisen hyödyntämiseksi korkeakoulujen ja välittäjäorganisaatioiden¹ yhteistyörakenteita tiivistetään ja välittäjäorganisaatioita kootaan suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Seutukuntien kehittämistä tuetaan räätälöidyillä tki-hankkeilla, joilla on kiinteä yhteys emokorkeakoulun painalojen koulutus- ja tutkimustoimintaan.

4. Koulutuksen saavutettavuutta parannetaan. Alueellisiin ja seutukuntakohtaisiin erityistarpeisiin vastataan ensisijaisesti muulla kuin tutkintoon johtavalla koulutuksella. Avoimessa yliopistossa ja avoimessa ammattikorkeakoulussa tarjottavia opintoja kootaan nykyistä selkeämmiksi ja koordinoitummiksi kokonaisuuksiksi. Koulutusjärjestelyissä hyödynnetään uudistuvan teknologian tarjoamia mahdollisuuksia.

5. Opetus- ja kulttuuriministeriö kohdentaa korkeakoulujen ohjauksella ja rahoituksella voimavaroja opintojen tehostamiseen, opiskelija/opettajasuhteen parantamiseen, korkeakoulujen painalojen ja profiilien vahvistamiseen, yliopistojen tieteellisen tutkimuksen, tutkimusympäristöjen sekä tutkijanuran edellytysten vahvistamiseen, ammattikorkeakoulujen opetuksen, tki-toiminnan ja aluevaikuttavuuden edellytysten parantamiseen sekä korkeakoulujen kansainvälistymisen vahvistamiseen. Korkeakoulut tukevat rakenteellisen kehittämisen myötä vapautuvien voimavarojen näiden tavoitteiden toteutumista.

6. Tieteellisen tutkimuksen vahvistamiseksi koulutusmääriä vähennetään kansainväliseen kärkeen tähtäävissä monialaisissa tiedeyliopistoissa ja vapautuvat voimavarat käytetään

¹ Välittäjäorganisaatiot toimivat uuden tiedon tuottajien ja yritysten innovaatiotoiminnan rajapinnassa. Välittäjäorganisaatioita ovat esim. kunnalliset ja seudulliset kehittämiskeskukset, teknologiakeskukset ml. kansallisen innovaatiopolitiikan ohjelmainsstrumenttien toimijat, kuten osaamiskeskusohjelmakoordinaattorit, SHOK-yhtymät, yrityshautomot ja -puistot ja korkeakoulujen tutkimus- ja innovaatioasiamiehet.

näiden yliopistojen opetuksen, tieteellisen tutkimuksen ja tutkimusympäristöjen vahvistamiseen.

7. Aiempien linjausten mukaisesti valtio varautuu tekemään harkinnanvaraisia finanssisijoituksia yliopistoihin vuosina 2012–2014 toiminnan laadun ja kehittämistoimien perusteella. Harkinnanvaraiset sijoitukset kohdennetaan talouspoliittisen ministerivaliokunnan 17.6.2008 tekemien linjausten mukaisesti seuraavasti yliopistoihin:

1. jotka ovat olleet kansainvälisesti menestyneimpiä yliopistojamme. Kohdentamisessa otetaan huomioon yliopiston strateginen uusiutuminen, kansainvälinen ja kansallinen tutkimusrahoitus, tutkijanuran kehittäminen, Suomen Akatemian professuurit ja tutkimuksen huippuyksiköt,
2. joissa opetuksen laatu on korkealla tasolla. Kohdentamisessa otetaan huomioon yliopiston opintojen kehittämiseksi tehdyt toimet (opintojen läpäisy, normiajassa suoritettut tutkinnot, koulutuksen laatuysköt ja kansainvälistyminen),
3. joissa rakennemuutoksen avulla on luotu uudenlaiset edellytykset tällaiselle kehitykselle. Kohdentamisessa otetaan huomioon tehty strategiatyö ja rakenteellisen kehittämisen toimet.

8. Kansallisen tason tutkimusinfrastruktuureita kehitetään kansallisen tiekartan pohjalta korkeakoulujen kansainvälisten kilpailuedellytysten vahvistamiseksi. Korkeakoulut suuntaavat voimavarojaan kansallisen tason tutkimusinfrastruktuureihin ja omien painoalojensa infrastruktuurien kehittämiseen.

9. Korkeakoulut uudistavat koulutussisältöjään ja suuntaavat koulutustarjontaansa ennakkointien perusteella osaamisen ja työllisyyden kannalta merkittäville aloille. Opetus- ja kulttuuriministeriö ottaa ohjauksessa ja tutkintotavoitteiden asettamisessa huomioon osaavan työvoiman koulutustarpeet, valtakunnalliset korkeakoulupoliittiset linjaukset, rakenteellisen kehittämisen tavoitteet, ikäluokkakehityksen ja korkeakoulujen kyvyn tuottaa tutkintoja.

10. Korkeakoulututkinnon suorittaneiden työuria pidennetään. Valmistelua jatketaan opetusministeriön nopeuttamisryhmän ehdotusten ja niistä saatujen lausuntojen pohjalta yhteistyössä korkeakoulujen kanssa, jotta löydetään toimivat ratkaisut opiskelijavalintojen kehittämiseksi, opintojen läpäisyn parantamiseksi ja keskeyttämisen vähentämiseksi.

11. Yliopistojen koulutusvastuita säätelevät asetukset uudistetaan. Tutkinnonanto-oikeudet ja toimiluvat pohjautuvat yhteiskunnan ja työelämän määrällisiin ja sisällöllisiin osaamistarpeisiin sekä hyvään ja tulokselliseen koulutukseen, tutkimus- ja kehitystyöhön sekä taiteelliseen toimintaan. Ammattikorkeakoulujen toimilupiin tehdään rakenteellisen kehittämisen seurauksena tarvittavat tarkistukset.

12. Ruotsinkielistä korkeakoulutusta tarkastellaan väestön sivistys-, osaamis- ja palvelutarpeiden näkökulmasta omana kokonaisuutenaan ottaen huomioon rakenteellisen kehittämisen yleiset periaatteet. Koulutuksen ja tutkimuksen laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseksi sekä korkeakouluyskötiden vetovoiman turvaamiseksi ruotsinkielinen ammattikorkeakoulutus keskitetään ruotsinkielisiin ammattikorkeakouluihin.

13. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoitusmallit uudistetaan vuoteen 2012 mennessä. Uudet rahoitusmallit palkitsevat korkeakoulujen laatua ja vaikuttavuutta sekä mahdollistavat korkeakoulujen nykyistä selkeämmän profiloitumisen ja painoalojen vahvistamisen.

- Yliopistojen rahoitusmallissa otetaan käyttöön tieteellistä tutkimusta ja sen laatua ja hyödynnettävyyttä tukevia rahoituskriteerejä.
- Ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen määräytymisessä otetaan huomioon opetuksen laatu, koulutuksen läpäisy, työllistyminen, tutkimus-, kehitys- ja innovaatio toiminnan laatu ja vaikuttavuus sekä taiteellinen toiminta.
- Ammattikorkeakoulujen rahoituksen ja hallinnon kehittämiseen otetaan kantaa valmisteilla olevan selvityksen jälkeen.

14. Rakenteellisen kehittämisen toimenpiteitä tuetaan suuntaamalla yliopistojen perusrahoitukseen sisältyvää strategiarahoitusta ja ammattikorkeakoulujen hankerahoitusta siirtymävaiheessa merkittävimpien rakenteellisten uudistusten ja muiden uudelleenjärjestelyjen tukemiseen. Strategia- ja hankerahoituksen taso voidaan arvioida uudelleen kesken sopimuskauden, mikäli strategian toimeenpano ja keskeiset kehittämistoimenpiteet eivät etene ministeriön ja korkeakoulun välisen sopimuksen mukaisesti.